

burde være en Gave. Naar det ikke er blevet vedtaget, at det skulde være en Gave, beror det nærmest paa, at Sagen skulde ordnes en Gang endeligt, og de forskellige Finansministre have ment, at det gjorde ingen Ting, at det stod som en Gave, et rentefrit Laan eller et Laan, der skulde svares Rente af, fordi der blev ingen Rente at opkræve alligevel, og saa kunde Sagen blive afgjort en Gang naar den blev endelig ordnet. Derfor er det jo, som sagt, at Beboerne betragte ikke disse 800,000 Kr., der nu skænkes dem, som saadan en overordentlig stor Gave, fordi de have været ganske paa det rene med, at de aldrig skulde betale disse Penge tilbage. Der er nemlig en Ting, som man vel maa lægge Mærke til, og det er det, at den Gang Digeskatten blev vedtagen, da var der neppe nogen, der havde tænkt sig Muligheden af, at der vilde blive saa kolossale Udgifter til Vedligeholdelsen af Digerne og saa store Byrder, som ere blevne paalagte Beboerne til Forrentning og Amortisation. Det store Laan, som Maribo Amt maatte optage for at faa Digerne opførte, var man paa det rene med, maatte man forrente og afdrage, men man havde aldrig tænkt sig Muligheden af, at Omkostningerne ved Digerens Vedligeholdelse kunde løbe op til saa kolossale Summer. Jeg skal i denne Forbindelse nævne, hvilken Forskel der er. I Aaret 1878, da Digerne bleve afleverede, var der, ifølge Kommissionens Betænkning, til Vedligeholdelses- og Forstærkningsarbejder udgivet et Beløb paa 2,329 Kr. 49 Ø. Det var altsaa godt 2,000 Kr., men i Aaret 1898 viser det sig, at Vedligeholdelsesarbejderne koste 78,865 Kr. 06 Ø. Det er jo en meget betydelig Forskel. Det viser sig, at man under Rigsdagsforhandlingerne egentlig slet ikke havde tænkt sig, at det kostede noget videre at vedligeholde disse Diger. Jeg skal med den højtærede Formands Tilladelse oplæse et lille Stykke af, hvad den daværende Repræsentant for Saksjøbing, Chr. Pedersen, udtalte. Han udtalte, at naar et Arbejde som det, der her paatænkes, bliver udført med tilbørlig Omsigt, hvad jeg slet ikke tvivler om, naar det tages i Statens Haand, og der bliver ført Kontrol med Udførelsen, tror jeg, at Vedligeholdelsesomkostningerne ville blive meget forsvindende og slet ikke falde trykkende paa vedkommende Lodsejere, og han udtaler siden hen: Naar derimod Arbejdet er færdigt og gjort forsvarligt fra Begyn-

delsen af, er som sagt Vedligeholdelsesomkostningerne en forsvindende Udgift, som jeg ikke tillægger stor Betydning eller som jeg ængster mig for. Ganske paa samme Maade udtalte en hel Mængde andre Rigsdagsmænd sig den Gang, og det viser sig ogsaa, at Kommissionen har været opmærksom paa dette Forhold. Kommissionen udtaler i Betænkningen, at der savnedes Forstaaelse af, hvad Fremtiden vilde bringe, og da særlig, hvilken Modstandsevne de fuldførte Diger vilde have, og i hvilket Omfang der vilde blive Spørgsmaal om Udgifter ved deres aarlige Vedligeholdelse. Siden hen udtales der, at man i det hele paa den Tid, Loven fremkom, stod ganske usikkert i sit Skøn herover og nærede overdrevne Anskuelser om Anlæggets Holdbarhed over for Havets Angreb.

Det viser sig altsaa, at den Gang man vedtog Digeloven, troede man egentlig ikke, at det vilde komme til at koste noget videre i Fremtiden, og derfor kunde man jo meget godt paalægge Beboerne, at de skulde betale Vedligeholdelsesomkostningerne. Disse ere nu løbne op til ganske kolossale Summer. Jeg tror ikke, det er overdrevent, naar jeg siger, at Vedligeholdelsesomkostningerne have overskredet Anlægsomkostningerne. Ifølge den Opførelse, som findes i Dige Kommissionens Betænkning, viser det sig, at Beboerne derovre have maattet svare ca. 1½ Mill. Kr. i Digeskat. Naar man tænker paa, at det er noget, der falder paa Beboerne, hvis Ejendomme have lidt et meget stort Tab i Forvejen, vil man se, at det er jo en ganske overordentlig betydelig Udgift. Hvor store disse Udgifter ere, kan man bedst indse ved at tage et Eksempel paa en enkelt mindre Bondegaard. Der er en saadan Gaard, som har 65 Tdr. Agerjord og 35 Tdr. Land Eng og Strand med $4\frac{3}{4}$ Td. Hartkorn. Den har 732 Digeskatenheder, og den maa i aarlig Digebidrag svare gennemsnitlig 219 Kr. 60 Øre, dens øvrige Statsskatter ere kun 202 Kr. og Kommuneafgifterne 67 Kr. Det viser sig altsaa, at der maa svares mere i Digeskat end i de andre Statsskatter. Naar den Mand har svaret 219 Kr. godt og vel gennemsnitlig i Digeskat i 30 Aar, vil det sige, at han har svaret over 6,000 Kr. for sit Vedkommende til Digerens Vedligeholdelse. Naar man antager, at en saadan Mands Gaard har lidt et Tab, det er maaske ikke for meget sagt, af 10,000 Kr. ved Stormfloden, saa at han i Forvejen har en Forringelse af 400 Kr. aarlig af